

Міністерство освіти і науки України
ВСП « Ковельський промислово-економічний фаховий коледж
Луцького національного технічного університету»

ОСНОВИ ОХОРОНИ ПРАЦІ ТА БЕЗПЕКА ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ

Конспект лекцій

для здобувачів освітньо-кваліфікаційного рівня фаховий молодший бакалавр
денної та заочної форми навчання

Ковель, 2024

УДК 811.11(07)

А 64

Затверджено до видання методичною радою ВСП «КПЕФК Луцького НТУ»,

протокол № _ від «_» _____ 2024 року.

Голова методичної ради ВСП «КПЕФК Луцького НТУ» _____ І. М. Ілюшик

Розглянуто і схвалено на засіданні циклової комісії викладачів природничо-математичних дисциплін ВСП «Ковельський промислово-економічний фаховий коледж Луцького НТУ», протокол № ____ від «_____» _____ 2024 року.

Голова циклової комісії _____ Ж.В.Кривош

Електронна копія друкованого видання передана до книжкового фонду бібліотеки ВСП «Ковельський промислово-економічний фаховий коледж Луцького НТУ»

Завідувачка бібліотеки _____ Н.М.Телючик

(підпис)

Укладач: _____ С.В.Зейко, викладач ВСП «КПЕФК Луцького НТУ»

(підпис)

Рецензент: _____ к.т.н. Т.В.Селівончик

(підпис)

Відповідальний за випуск: _____ Л.В. Прокопчук, методист ВСП «КПЕФК Луцького НТУ»

(підпис)

А 64 Основи охорони праці [Текст]: Конспект лекцій для здобувачів освітньо-кваліфікаційного рівня фаховий молодший бакалавр денної та заочної форми навчання/уклад. С.В.Зейко – Ковель: ВСП «КПЕФК Луцького НТУ», 2024. – 40 с.

Видання містить лекційний матеріал 1 розділу «Правові та організаційні основи охорони праці», які створюють умови для інтенсифікації навчального процесу, сприяють успішному засвоєнню знань при вивченні навчальної дисципліни.

Призначене для здобувачів освітньо-кваліфікаційного рівня фаховий молодший бакалавр денної форми навчання.

© С.В.Зейко, 2024

Розслідування нещасних випадків, професійних захворювань на виробництві

ПЛАН

1. . Порядок розслідування нещасних випадків на виробництві.

1.1. Ситуації, які підлягають розслідуванню.

1.2. Склад і дії комісії по розслідуванню нещасного випадку

2. Нещасні випадки, що пов'язані та не пов'язані з виробництвом.

3. Спеціальне розслідування нещасних випадків.

4. Розслідування та облік випадків, хронічних професійних захворювань і отруєнь

5. Додатки.

1. Порядок розслідування нещасних випадків на виробництві.

Для того, щоб встановити зв'язок нещасного випадку або захворювання працівника з його трудовою діяльністю, на підприємстві, де стався нещасний випадок, або з яким зв'язано захворювання працівника, проводиться розслідування. Розслідування регламентується Постановою Кабінету Міністрів України від 25 серпня 2004 р. №1112 «Порядок розслідування та ведення обліку нещасних випадків, професійних захворювань та аварій на виробництві».

1.1 Ситуації, які підлягають розслідуванню.

Розслідування проводиться:

- у разі раптового погіршення стану здоров'я працівника або особи, яка забезпечує себе роботою самостійно, отримання поранення;
- травми, зокрема внаслідок тілесних ушкоджень, заподіяних іншою особою;

- гострого професійного захворювання і гострого професійного та інших отруєнь;
- отримання теплового удару, опіку, обмороження;
- у разі утоплення, ураження електричним струмом, блискавкою та іонізуючим випромінюванням;
- одержання інших ушкоджень внаслідок аварії, пожежі, стихійного лиха;
- контакту з представниками тваринного і рослинного світу, що призвели до втрати працівником працездатності на один робочий день чи більше або до необхідності переведення його на легшу роботу не менш, як на один робочий день;
- у разі зникнення працівника під час виконання ним трудових обов'язків, а також у разі смерті працівника на підприємстві (далі — нещасні випадки).

До гострих професійних захворювань і гострих професійних отруєнь належать:

- захворювання та отруєння, спричинені впливом небезпечних факторів, шкідливих речовин не більше ніж протягом однієї робочої зміни;

- гострі професійні захворювання, спричинені впливом хімічного, іонізуючого та неіонізуючого випромінювання, значним фізичним навантаженням та перенапруженням окремих органів і систем, паразитарні, алергійні захворювання;

- гострі професійні отруєння, спричинені шкідливими речовинами гостроспрямованої дії.

Про кожний нещасний випадок потерпілий або працівник, який його виявив, чи інша особа (свідок нещасного випадку) повинні негайно

повідомити безпосереднього керівника робіт чи іншу уповноважену особу підприємства і вжити заходів до подання необхідної допомоги потерпілому.

У разі настання нещасного випадку безпосередній керівник робіт (уповноважена особа підприємства) зобов'язаний:

- терміново організувати надання першої медичної допомоги потерпілому і при необхідності доставити його до лікувально-профілактичного закладу;
- повідомити про те, що сталося, роботодавця, керівника первинної організації профспілки, членом якої є потерпілий, або уповноваженого найманими працівниками особу з питань охорони праці, якщо потерпілий не є членом профспілки;
- зберегти по можливості до прибуття комісії з розслідування нещасного випадку обстановку на робочому місці та устаткування у такому стані, в якому вони були на момент нещасного випадку, а також вжити заходів до недопущення подібних випадків.

Роботодавець, одержавши повідомлення про нещасний випадок зобов'язаний:

— негайно повідомити, використовуючи засоби зв'язку, про нещасний випадок робочий орган виконавчої дирекції Фонду соціального страхування за місцем знаходження підприємства;

- підприємство, де працює потерпілий, якщо потерпілий є працівником іншого підприємства;

- органи державної пожежної охорони за місцезнаходженням підприємства — у разі нещасного випадку, що стався внаслідок пожежі;

- установу державної санітарно-епідеміологічної служби, яка обслуговує підприємство — у разі виявлення гострого професійного захворювання (отруєння);

- утворити наказом комісію з розслідування нещасного випадку (далі — комісія) у складі не менше ніж три особи та організувати розслідування.

1.2 Склад і дії комісії по розслідуванню нещасного випадку.

До складу комісії входять:

а) керівник (спеціаліст) служби охорони праці або посадова особа, на яку роботодавцем покладено виконання функцій спеціаліста з питань охорони праці (голова комісії);

б) керівник структурного підрозділу підприємства, де стався нещасний випадок;

в) представник робочого органу виконавчої дирекції Фонду за місцезнаходженням підприємства (якщо внаслідок травмування можлива інвалідність);

г) представник первинної організації профспілки, членом якої є потерпілий, або уповноважена найманими працівниками особа з питань охорони праці, якщо потерпілий не є членом профспілки;

д) інші особи.

До складу комісії не може включатися керівник робіт, який відповідає за стан охорони праці на робочому місці, де стався нещасний випадок.

У разі виявлення гострого професійного захворювання (отруєння) до складу комісії включається також представник установи державної санітарно-епідеміологічної служби, яка обслуговує підприємство, та робочого органу виконавчої дирекції Фонду за місцезнаходженням підприємства.

На підприємствах, де немає структурних підрозділів, до складу комісії включається представник роботодавця.

Потерпілий або особа, яка представляє його інтереси, не включається до складу комісії, але має право брати участь у її засіданнях, висловлювати свої пропозиції, додавати до матеріалів розслідування документи, одержувати від голови комісії інформацію про хід проведення розслідування.

Якщо нещасний випадок стався з особою, яка забезпечує себе роботою самостійно, то розслідування організовує робочий орган виконавчої дирекції Фонду за місцем настання нещасного випадку, для чого утворює наказом комісію у складі не менше ніж три особи.

Комісія зобов'язана протягом трьох діб:

- обстежити місце нещасного випадку, отримати пояснення потерпілого, якщо це можливо, опитати свідків нещасного випадку;
- визначити відповідність умов праці та її безпеки вимогам законодавства про охорону праці;
- з'ясувати обставини і причини нещасного випадку; визначити, чи пов'язаний цей випадок з виробництвом;
- установити осіб, які допустили порушення вимог законодавства про охорону праці, розробити заходи щодо запобігання подібним нещасним випадкам;
- скласти акт розслідування нещасного випадку за формою: Н-5 — у трьох примірниках (акт форми Н-5 — встановлює зв'язок нещасного випадку з виробництвом), а також акт про нещасний випадок, зв'язаний з виробництвом за формою Н-1 — у шести примірниках (акт форми Н-1 — заповнюється на кожного потерпілого з детальною інформацією про нього та обставини нещасного випадку), або акт про нещасний випадок, не пов'язаний з виробництвом; за формою НПВ — якщо цей нещасний випадок визнано таким, що не зв'язаний з виробництвом (акт форми НПВ —

не пов'язаний з виробництвом), і передати їх на затвердження роботодавцю;

- у разі виявлення гострого професійного захворювання (отруєння), пов'язаного з виробництвом, скласти також у чотирьох примірниках карту обліку професійного захворювання (отруєння) за формою П-5.

Акти форми Н-5 і форми Н-1 (або форми НПВ) підписуються головою і всіма членами комісії. У разі незгоди із змістом зазначених актів член комісії письмово викладає свою окрему думку, яка додається до акта форми Н-5 і є його невід'ємною частиною, про що робиться запис в акті форми Н-5.

Примірник затвердженого акта форми Н-5 разом з примірником затвердженого акта форми Н-1 (або форми НПВ), примірник карти форми П-5 — у разі виявлення гострого професійного захворювання (отруєння) протягом трьох діб надсилаються роботодавцем:

- потерпілому або особі, яка представляє його інтереси;
- робочому органу виконавчої дирекції Фонду за місцезнаходженням підприємства.

Примірник акта форми Н-5 разом з примірником акта форми Н-1 (або форми НПВ), карти форми П-5, матеріали розслідування підлягають зберіганню на підприємстві протягом 45 років, у разі реорганізації підприємства передаються правонаступникові, який бере на облік цей нещасний випадок, а в разі ліквідації підприємства — до державного архіву.

Після закінчення періоду тимчасової непрацездатності або в разі смерті потерпілого внаслідок травми, що сталася під час нещасного випадку, роботодавець, який бере на облік нещасний випадок, складає повідомлення про наслідки нещасного випадку за формою Н-2 і в десятиденний строк надсилає його організаціям і особам, яким надсилався акт форми Н-1 (або форми НПВ).

2. Нещасні випадки, що пов'язані та не пов'язані з виробництвом.

Визнаються пов'язаними з виробництвом нещасні випадки, що сталися з працівниками під час виконання трудових обов'язків, зокрема у відрядженні, а також ті, що сталися в період:

- перебування на робочому місці; на території підприємства або в місці, зв'язаному з виконанням роботи, починаючи з моменту прибуття працівника на підприємство до його відбуття, який повинен фіксуватися відповідно до правил внутрішнього трудового розпорядку підприємства, зокрема протягом робочого та надурочного часу, або виконання завдань роботодавця в неробочий час; під час відпустки; у вихідні, святкові та неробочі дні;
- підготовки до роботи та приведення в порядок після закінчення роботи знарядь виробництва, засобів захисту, одягу, а також виконання заходів особистої гігієни, пересування по території підприємства перед початком роботи і після її закінчення;
- проїзду на роботу чи з роботи на транспортному засобі, що належить підприємству;
- використання власного транспортного засобу в інтересах підприємства з дозволу або за дорученням роботодавця;
- виконання дій в інтересах підприємства, які не належать до трудових обов'язків працівника (дії щодо запобіганні аварії, надання допомоги);
- ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій на виробничих об'єктах;
- надання підприємством шефської допомоги;
- прямування працівника між об'єктами за затвердженим маршрутом або за доручення роботодавця;
- прямування до чи з місця відрядження згідно з установленим завданням.

Не визнаються пов'язаними з виробництвом нещасні випадки, що сталися з працівниками:

- за місцем постійного проживання на території польових та вахтових селищ;
- під час використання робітником в особистих цілях транспортних засобів, машин, механізмів, устаткування, інструментів, що належать або використовуються підприємством;
- унаслідок отруєння алкоголем, наркотичними засобами, токсичними чи отруйними речовинами, а також внаслідок їхньої дії (асфіксія, інсульт, зупинка серця тощо), за наявності відповідного медичного висновку, якщо це не пов'язано із застосуванням таких речовин у виробничих процесах чи порушенням вимог безпеки щодо зберігання їх і транспортування або якщо потерпілий, який перебував у стані алкогольного, токсичного чи наркотичного сп'яніння, до нещасного випадку був відсторонений від роботи відповідно до вимог правил внутрішнього трудового розпорядку підприємства або колективного договору;
- у разі підтвердженого відповідним медичним висновком алкогольного, токсичного чи наркотичного сп'яніння, не зумовленого виробничим процесом, яке стало основною причиною нещасного випадку при відсутності технічних та організаційних причин його настання;
- під час скоєння ними злочину, що встановлено обвинувальним вироком суду;
- у разі смерті або самогубства (крім випадків, зазначених вище).

Нещасні випадки, що сталися з вихованцями, учнями, студентами, курсантами, слухачами, стажистами, клінічними ординаторами, аспірантами, докторантами під час проходження ними виробничого навчання, практики або виконання робіт на підприємстві під керівництвом його посадових осіб, розслідуються і беруться на облік

цим підприємством. У розслідуванні бере участь представник навчального закладу.

3. Спеціальне розслідування нещасних випадків.

Спеціальному розслідуванню підлягають:

- нещасні випадки із смертельними наслідками;
- групові нещасні випадки, які сталися одночасно з двома і більше працівниками, незалежно від ступеня тяжкості ушкодження їх здоров'я;
- випадки смерті працівників на підприємстві;
- випадки зникнення працівників під час виконання трудових (посадових) обов'язків; нещасні випадки з тяжкими наслідками, зокрема з можливою інвалідністю потерпілого.

Спеціальне розслідування нещасного випадку проводиться комісією зі спеціального розслідування нещасного випадку (спеціальна комісія), що призначається наказом керівника територіального органу Держгірпромнагляду за місцезнаходженням підприємства або за місцем настання нещасного випадку, якщо він стався з особою, яка забезпечує себе роботою самостійно, чи внаслідок дорожньо-транспортної пригоди, за погодженням з органами, представники яких входять до її складу.

До складу спеціальної комісії входять:

- посадова особа територіального органу Держгірпромнагляду (голова комісії);
- представник робочого органу виконавчої дирекції Фонду за місцезнаходженням підприємства;
- представник органу, до сфери управління якого належить підприємство, а в разі його відсутності — місцевої держадміністрації;

- керівник (представник) служби охорони праці підприємства або інший представник роботодавця;
- представник первинної організації профспілки підприємства, членом якої є потерпілий, або уповноважена особа з питань охорони праці;
- представник профспілкового органу вищого рівня;
- представник установи державної санітарно-епідеміологічної служби, яка обслуговує підприємство — у разі розслідування випадку гострого професійного захворювання(отруєння).

Спеціальне розслідування групового нещасного випадку, під час якого загинуло 5 і більше осіб або травмовано 10 і більше осіб, проводиться спеціальною комісією, яка призначається наказом Держгірпромнагляду.

Спеціальне розслідування нещасного випадку проводиться протягом 10-ти робочих днів. У разі необхідності строк спеціального розслідування може бути продовжений органом, який призначив спеціальну комісію.

За результатами спеціального розслідування складаються акт форми Н-5, акт форми Н-1 стосовно кожного потерпілого, нещасний випадок який визнано таким, що пов'язаний з виробництвом, або форми НПВ в іншому випадку, карта форми П-5 стосовно кожного потерпілого у разі настання гострого професійного захворювання (отруєння), пов'язаного з виробництвом, а також оформляються інші матеріали спеціального розслідування. Кількість примірників акта форми Н-5, акта форми Н-1 (або форми НПВ), карти форми П-5 визначається залежно від кількості потерпілих та органів, яким зазначені документи надсилаються.

4. Розслідування та облік випадків, хронічних професійних захворювань і отруєнь.

Усі вперше виявлені випадки хронічних професійних захворювань і отруєнь (далі – професійні захворювання) підлягають розслідуванню.

Професійний характер захворювання визначається експертною комісією у складі спеціалістів спеціалізованого лікувально-профілактичного закладу (інституту профпатології) згідно з переліком, що затверджується МОЗ.

У разі необхідності, до роботи експертної комісії залучаються спеціалісти (представники) підприємства, робочого органу виконавчої дирекції Фонду, первинної організації профспілки, членом якої є потерпілий, або уповноважена найманими працівниками особа з питань охорони праці, якщо хворий не є членом профспілки.

Зв'язок професійного захворювання з умовами праці працівника визначається на підставі клінічних даних і санітарно-гігієнічної характеристики умов праці, що складається установою державної санітарно-епідеміологічної служби, яка обслуговує підприємство, де працює хворий, за участю спеціалістів (представників) підприємства, первинної організації профспілки, членом якої є хворий, та робочого органу виконавчої дирекції Фонду за місцезнаходженням підприємства.

Роботодавець організовує розслідування причин виникнення професійного захворювання та наказом призначає комісію з розслідування причин виникнення професійного захворювання, до складу якої входять представник установи державної санітарно-епідеміологічної служби, що обслуговує підприємство (голова комісії); представники лікувально-профілактичного закладу, що обслуговує підприємство, працівником якого є потерпілий; представники первинної організації профспілки, членом якої є потерпілий, робочого органу виконавчої дирекції Фонду соціального страхування. До

розслідування в разі необхідності можуть залучатися представники інших органів.

Термін розслідування –10 робочих днів..

Установи державної санітарно-епідеміологічної служби на підставі актів форми П-4 складають карти форми П-5, які зберігаються протягом 45-ти років у цих установах та МОЗ.

6. ДОДАТКИ

Додаток 1 до Примірного переліку основних документів та матеріалів, які беруться до уваги під час розслідування нещасного випадку у ДФС (легка травма), затвердження відповідних актів та рекомендації щодо проведення розслідування нещасного випадку, ведення відповідного журналу

Форма Н-5

ЗАТВЕРДЖУЮ

(посада керівника органу ДФС,

який утворив комісію із розслідування нещасного
випадку)

(підпис)

(ініціали та прізвище)

_____ 20 ____ р.

МП

АКТ

проведення розслідування нещасного випадку, що стався

_____ 20 ____ р.
о ____ год. ____ хв.

на _____
(найменування органу ДФС, код згідно з ЄДРПОУ)

Державна фіскальна служба України

(дата складення акта)

(місце складення акта)

Комісія, утворена наказом від _____ 20 ____ р. N _____

(найменування органу ДФС, який утворив комісію з розслідування нещасного випадку)

у складі голови _____

(прізвище, ім'я та по-батькові)

(посада, місце роботи)

членів комісії: _____

(прізвище, ім'я та по-батькові)

(посада, місце роботи)

(прізвище, ім'я та по-батькові)

(посада, місце роботи)

та за участю: _____

(прізвище, ім'я та по-батькові)

(посада, місце роботи)

провела з _____ 20__ р. по _____ 20__ р.

розслідування нещасного випадку, що стався

(місце нещасного випадку)

Роботу комісії продовжено згідно з наказом від _____ 20__ р. № _____

у зв'язку з _____

(зазначаються підстави для продовження строку проведення розслідування)

1. Відомості про потерпілого (потерпілих)

(прізвище, ім'я та по-батькові, дата народження, домашня адреса, професія (посада),

загальний стаж роботи, у тому числі в органі ДФС, за професією;

дата проходження навчання, інструктажу, перевірки знань з охорони праці,

попереднього та періодичного медичного огляду, професійного добору;

наслідки нещасного випадку, діагноз, який встановив лікувально-профілактичний заклад)

(відомості про членів сім'ї, які перебувають на утриманні потерпілого)

2. Характеристика органу ДФС, об'єкта, ділянки та місця, де стався нещасний випадок

(стисла характеристика органу ДФС, об'єкта, ділянки та місця, де стався нещасний випадок

із зазначенням відомостей про затверджений та фактичний режим роботи органу ДФС, об'єкта
(устаткування)

до настання нещасного випадку

(стан об'єкта (ділянки), устаткування (конструкцій) і матеріалів

перед нещасним випадком; висновок про їх відповідність нормативним вимогам

(відомості про аналогічні нещасні випадки, що сталися в органі ДФС)

3. Обставини, за яких стався нещасний випадок

(опис подій, що сталися, робіт, що проводилися до настання нещасного випадку,

їх процесу з початку зміни із зазначенням керівника робіт, його вказівок, дій потерпілого
(потерпілих)

та інших осіб, причетних до настання нещасного випадку

(послідовний виклад подій із зазначенням небезпечних та шкідливих

виробничих факторів, які впливали на потерпілого (потерпілих), перелік машин,

інструментів, устаткування, експлуатація яких призвела до

нещасного випадку, небезпечних умов і дій потерпілого (потерпілих) або інших осіб)

(перелік заходів, вжитих відповідно для ліквідації наслідків нещасного випадку,

висновки експертизи (якщо проводилась),

(відомості про осіб, що є свідками нещасного випадку, із зазначенням їх прізвищ, імен та по батькові, постійного місця проживання)

4. Причини настання нещасного випадку

(основні технічні, організаційні та психофізіологічні причини

настання нещасного випадку, включаючи перевищення гранично

допустимого рівня небезпечних і шкідливих виробничих факторів, невідповідність засобів колективного,

індивідуального та медичного захисту встановленим вимогам та їх недостатність (якщо це вплинуло на подію

5. Заходи щодо усунення причин настання нещасного випадку

(заходи щодо усунення безпосередніх причин настання нещасного випадку,

запобігання подібним нещасним випадкам)

6. Висновок комісії

(нещасний випадок визнано (не визнано) таким, що пов'язаний з виробництвом)

із зазначенням відповідного пункту Порядку проведення розслідування та ведення обліку нещасних випадків, професійних захворювань аварій на виробництві)

(складається акт за формою Н-1 (у разі, коли випадок визнано таким, що пов'язаний з виробництвом),

картка за формою П-5 (у разі виявлення гострого професійного захворювання чи отруєння)

(відомості про осіб, у тому числі потерпілого, працівників іншого підприємства або сторонніх осіб, дії або бездіяльність яких призвели до настання нещасного випадку, перелік порушень вимог законодавства про охорону праці, посадових інструкцій тощо (із зазначенням статей, розділів, пунктів)

(пропозиції щодо притягнення до відповідальності осіб, дії або бездіяльність яких призвели до настання нещасного випадку

(дані про зустріч членів комісії з потерпілими або членами їх сімей чи уповноваженими особами, які представляють їх інтереси, з метою розгляду питань щодо розв'язання соціальних проблем, які виникли внаслідок нещасного випадку, пропозиції щодо їх розв'язання відповідними органами, роз'яснення потерпілим або членам їх сімей чи уповноваженим особам, які представляють їх інтереси, прав у зв'язку з настанням нещасного випадку)

7. Перелік матеріалів, що додаються

(ініціали та прізвище)

(ініціали та прізвище)

(ініціали та прізвище)

(ініціали та прізвище)

Додаток 2 до Примірного переліку основних документів та матеріалів, які беруться до уваги під час розслідування нещасного випадку у ДФС (легка травма), затвердження відповідних актів та рекомендації щодо проведення розслідування нещасного випадку, ведення відповідного журналу

Додаток до Порядку

Форма Н-1

ЗАТВЕРДЖУЮ

(посада керівника органу ДФС)

який утворив комісію із розслідування
нещасного випадку)

(підпис) (ініціали та прізвище)

_____ 20 ____ р.

МП

А К Т № _____

про нещасний випадок, пов'язаний з виробництвом

(прізвище, ім'я та по-батькові потерпілого,

його місце проживання)

**1. Дата і час настання
нещасного випадку**

(число, місяць, рік)

(годин, хвилин)

2. Найменування підприємства, працівником якого є потерпілий

Місцезнаходження підприємства, працівником якого є потерпілий:

Автономна Республіка Крим,
область, місто

район

населений
пункт

Орган, до сфери управління якого належить підприємство

Реєстраційні відомості про підприємство (страхувальника) як платника єдиного внеску

на загальнообов'язкове державне соціальне страхування:

реєстраційний номер
страхувальника

дата
реєстрації

найменування основного виду діяльності та його код
згідно з КВЕД

встановлений клас професійного ризику
виробництва

Найменування і місцезнаходження підприємства, де стався
нещасний випадок

Цех, дільниця, місце, де стався нещасний випадок

3. Відомості про потерпілого:

стать

число, місяць, рік
народження

професія
(посада)

розряд (клас)

загальний
стаж роботи

стаж роботи за професією
(посадою)

ідентифікаційний
код

4. Проведення навчання та інструктажу з питань

охорони праці:

навчання за професією чи роботою, під час виконання якої стався

нещасний
випадок

(число, місяць, рік)

проведення інструктажу:

вступного

(число, місяць, рік)

первинного

(число, місяць, рік)

повторного

(число, місяць, рік)

цільового

(число, місяць, рік)

перевірка знань за професією чи видом роботи, під час виконання якої стався нещасний

випадок (для робіт підвищеної
небезпеки)

(число, місяць, рік)

Робота в умовах дії шкідливих або
небезпечних факторів

5. Проходження медичного огляду:

попереднього

(число, місяць, рік)

періодичного

--

(число, місяць, рік)

6. Обставини, за яких стався нещасний випадок

Вид
події

--

(згідно з класифікатором)

Шкідливий або небезпечний фактор та
його значення

--

7. Причини настання нещасного випадку:

основна

--

супутні:

8. Устаткування, машини, механізми, транспортні засоби, інструменти і пристосування, експлуатація яких призвела до настання нещасного випадку

--

(найменування, тип, марка, рік випуску, підприємство-виробник)

дата останнього випробування (якщо воно проводилося)

9. Діагноз згідно з листком непрацездатності або довідкою

лікувально-профілактичного закладу

--

Перебування потерпілого в стані алкогольного чи наркотичного
сп'яніння згідно

з медичним
висновком

--

(так, ні або не визначалося)

**10. Особи, які допустили порушення вимог законодавства про
охорону праці, або орган, який проводить розслідування**

(прізвище, ім'я та по батькові, професія, посада, підприємство,

*порушення вимог законодавства про охорону праці із зазначенням статей,
розділів, пунктів тощо,*

найменування відповідного органу, який проводить розслідування)

--

11. Свідки нещасного випадку

(прізвище, ім'я та по батькові, постійне місце проживання),

12. Заходи щодо усунення причин настання нещасного випадку

Поряд- ковий номер	Найменування заходу	Строк виконання	Виконавець	Відмітка про виконання

**Голова
комісії з
розслідування
нещасного
випадку**

(посада)

(підпис)

(ініціали та
прізвище)

Члени комісії

(посада)

(підпис)

(ініціали та
прізвище)

(посада)

(підпис)

(ініціали та
прізвище)

(посада)

(підпис)

(ініціали та
прізвище)

_____ 20 _____ р.

Примітки: 1. Акт складається з текстової і кодової частин, які заповнюються відповідно до міжгалузевих та галузевих класифікаторів з використанням установлених термінів. Коди зазначаються в клітинках обов’язково.

2. У пункті 1:

у першому рядку число та місяць кодуються відповідно до їх порядкових номерів, а рік – двома останніми цифрами, наприклад, дата «1 грудня 2024 р.» кодується так: | 0 | 1 | 1 | 2 | 2 | 4 |;

у другому рядку зазначається і кодується час, коли стався нещасний випадок, наприклад, час «22 год. 30 хв.» кодується так: | 2 | 2 | 3 | 0|.

3. У пункті 2 кодується:

найменування підприємства відповідно до ЄДРПОУ;

адреса підприємства – відповідно до КОАТУУ (класифікатора об’єктів адміністративно-територіального устрою України);

найменування органу, до сфери управління якого належить підприємство, – відповідно до КОДУ (класифікації органів державного управління);

найменування цеху, дільниці – відповідно до галузевого класифікатора, у разі його відсутності зазначається найменування цеху, дільниці відповідно до затвердженого переліку підрозділів підприємства.

4. У пункті 3 стаття кодується так:

1 – чоловіча, 2 – жіноча;

зазначається число, місяць і рік народження, а кодується число повних років потерпілого на час настання нещасного випадку, наприклад, 45 років кодуються так: | 45 |;

професія (посада), розряд (клас) записуються і кодуються відповідно до Державного класифікатора професій (ДК-003:2010). Якщо назва

професії потерпілого не відповідає Державному класифікаторові професій, в кодовій частині ставиться нуль. У разі коли потерпілий має кілька професій, зазначається та професія, під час виконання роботи за якою стався нещасний випадок;

зазначається і кодується число повних років стажу роботи (загального, за основною професією (посадою), під час виконання якої стався нещасний випадок, наприклад, 5 років кодується так: | 5 |.

Якщо стаж становить менш як рік, в текстовій частині зазначається кількість місяців і днів, а в кодовій частині ставиться нуль.

5. Пункт 4 заповнюється відповідно до вимог Типового положення про навчання з питань охорони праці, затвердженого Держпраці. Дата проведення навчання та інструктажу з питань охорони праці кодується згідно з пунктом 1.

6. Пункт 5 заповнюється відповідно до Порядку проведення медичних оглядів працівників певних категорій, затвердженого МОЗ. Дата проведення медичного огляду кодується згідно з пунктом 2.

7. У пункті 6:

дається стисла характеристика умов праці та дій потерпілого, викладається послідовність подій, що відбувалися перед настанням нещасного випадку, описується процес праці, а також зазначається, хто керував роботою або організував її;

відомості про вид події зазначаються і кодуються відповідно до розділу 1 класифікатора, зазначеного у цьому додатку;

відомості про шкідливий або небезпечний фактор та його значення наводяться відповідно до ГОСТ 12.0.003 «Небезпечні та шкідливі виробничі фактори. Класифікація»; шкідливий фактор кодується відповідно до класифікатора, затвердженого МОЗ.

8. У пункті 7 зазначаються і кодуються основна та супутні причини нещасного випадку відповідно до розділу 2 класифікатора, зазначеного

в цьому додатку. Основна причина нещасного випадку зазначається і кодується першою.

Якщо причин нещасного випадку більш як три, інші причини зазначаються лише у текстовій частині.

9. У пункті 8 устаткування кодується відповідно до розділу 3 класифікатора, зазначеного в цьому додатку, наприклад, верстати металорізальні кодуються так: | 381 |; устаткування гірничошахтне – | 314 |.

10. У пункті 9 діагноз зазначається згідно з листком непрацездатності або довідкою лікувально-профілактичного закладу і кодується відповідно до Міжнародної статистичної класифікації хвороб та споріднених проблем охорони здоров'я (МКХ-10).

У разі перебування потерпілого в стані алкогольного чи наркотичного сп'яніння у кодовій частині відповідної граfi ставиться цифра 1.

Дані про ступінь сп'яніння визначаються на підставі медичного висновку лікувально-профілактичного закладу, в якому проводився огляд потерпілого.

11. У пункті 10 зазначаються відомості про порушення потерпілим вимог законодавства про охорону праці, що стали причиною настання нещасного випадку, відповідно до пункту 7. Закони та інші нормативно-правові акти про охорону праці кодуються відповідно до Державного реєстру міжгалузевих і галузевих нормативних актів про охорону праці.

12. У пункті 12 зазначається кожний захід окремо. Не потрібно зазначати заходи щодо накладення стягнень.

13. У тимчасовому акті пункти 7, 10 і 12 не заповнюються, а у пунктах 6, 8 і 9 зазначається інформація, яка встановлена на час складення тимчасового акту.

Додаток 3

КЛАСИФІКАТОР

1. Вид події, що призвела до нещасного випадку

01 - пригоди (події) на транспорті

01.1 - дорожньо-транспортна пригода на дорогах (шляхах) загального користування

у тому числі:

01.1.1 - наїзд транспортних засобів на потерпілого

01.2 - дорожньо-транспортна пригода на території підприємства

у тому числі:

01.2.1 - наїзд транспортних засобів на потерпілого

01.3 - авіаційна подія

01.4 - морська та річкова подія

01.5 - транспортна подія на залізничному транспорті

02 - падіння потерпілого

у тому числі:

02.1 - під час пересування

02.2 - з висоти

02.3 - в колодязь, ємність, яму тощо

03 - падіння, обрушення, обвалення предметів, матеріалів, породи, ґрунту тощо

у тому числі:

03.1 - обрушення, обвалення будівель, споруд та їх елементів

03.2 - обвалення та обрушення породи, ґрунту тощо

03.3 - падіння, зсув, перекидання технологічних транспортних засобів

03.4 - падіння устаткування (обладнання) або їх конструктивних елементів

04 - дія предметів та деталей, що рухаються, розлітаються, обертаються

у тому числі:

04.1 - дія рухомих і таких, що обертаються, деталей обладнання, машин і механізмів

04.2 - дія предметів, що розлітаються в результаті вибуху або руйнування приладів, посудин, які перебувають під тиском, у вакуумі

05 - ураження електричним струмом

у тому числі:

05.1 - у разі доторкання до ліній електропередачі та обірваних проводів

05.2 - у разі наближення на недопустиму відстань до струмоведучих частин, що перебувають під напругою

05.3 - у разі дії блискавки

06 - дія температур

06.1 - дія підвищених температур (крім пожежі)

06.2 - дія низьких температур (обмороження)

07 - дія шкідливих і токсичних речовин

08 - дія іонізуючого випромінювання

09 - показники важкості праці

10 - показники напруженості праці

11 - ушкодження внаслідок контакту з тваринами, комахами, іншими представниками фауни, а також флори

12 - утоплення

13 - асфіксія

14 - навмисне вбивство або травма, заподіяна іншою особою

15 - техногенна аварія

16 - стихійне лихо

17 - пожежа

18 - вибух

19 - самогубство

20 - зникнення працівника

21 - газодинамічне явище

22 - погіршення стану здоров'я

23 - інші види

2. Причини настання нещасного випадку

Технічні:

01 - конструктивні недоліки, недосконалість, недостатня надійність засобів виробництва

02 - конструктивні недоліки, недосконалість, недостатня надійність транспортних засобів

03 - неякісне розроблення або відсутність проектної документації на будівництво, реконструкцію виробничих об'єктів, будівель, споруд, інженерних комунікацій, обладнання, устаткування тощо

04 - неякісне виконання будівельних робіт

05 - недосконалість технологічного процесу, його невідповідність вимогам безпеки

06 - незадовільний технічний стан

у тому числі:

06.1- виробничих об'єктів, будівель, споруд, інженерних комунікацій, території

06.2 - засобів виробництва

06.3 - транспортних засобів

07 - незадовільний стан виробничого середовища (перевищення гранично допустимого рівня небезпечних та шкідливих виробничих факторів)

08 - інші

Організаційні:

09 - незадовільне функціонування, недосконалість або відсутність системи управління охороною праці

10 - недоліки під час навчання безпечним прийомам праці

у тому числі:

10.1 - відсутність або неякісне проведення інструктажу

10.2 - допуск до роботи без навчання та перевірки знань з охорони праці

11 - неякісне розроблення, недосконалість інструкцій з охорони

праці або їх відсутність

12 - відсутність у посадових інструкціях визначення функціональних обов'язків з питань охорони праці

13 - порушення режиму праці та відпочинку

14 - відсутність або неякісне проведення медичного обстеження (професійного відбору)

15 - невикористання засобів індивідуального захисту через незабезпеченість ними

16 - виконання робіт з відключеними, несправними засобами колективного захисту, системами сигналізації, вентиляції, освітлення тощо

17 - залучення до роботи працівників не за спеціальністю (професією)

18 - порушення технологічного процесу

19 - порушення вимог безпеки під час експлуатації обладнання, устаткування, машин, механізмів тощо

20 - порушення вимог безпеки під час експлуатації транспортних засобів

21 - порушення правил безпеки руху (польотів)

22 - незастосування засобів індивідуального захисту (у разі їх наявності)

23 - незастосування засобів колективного захисту (у разі їх наявності)

24 - порушення трудової і виробничої дисципліни

у тому числі:

24.1 - невиконання посадових обов'язків

24.2 - невиконання вимог інструкцій з охорони праці

25 - інші

Психофізіологічні:

26 - алкогольне, наркотичне, токсикологічне отруєння

27 - алкогольне, наркотичне, токсикологічне сп'яніння

28 - низька нервово-психічна стійкість

29 - незадовільні фізичні дані або стан здоров'я

30 - незадовільний психологічний клімат у колективі

31 - травмування (смерть) внаслідок протиправних дій інших осіб

32 - особиста необережність потерпілого

33 - інші причини

3. Обладнання, устаткування, машини, механізми, транспортні засоби, експлуатація яких призвела до настання нещасного випадку

311 - устаткування енергетичне

313 - устаткування для чорної та кольорової металургії

314 - устаткування гірничошахтне

315 - устаткування підіймально-транспортне (крани)

316 - устаткування підіймально-транспортне (конвеєри)

317 - устаткування підіймально-транспортне (крім кранів і конвеєрів)

318 - устаткування і рухомий склад залізниць

331 - машини електричні малої потужності

332 - електродвигуни змінного струму потужністю від 0,25 кВт і більше

334 - електродвигуни вибухозахищені, врубово-комбайнові і електробури

336 - машини електричні постійного струму

337 - генератори змінного струму, перетворювачі, підсилювачі електромашинні, електростанції та електроагрегати живлення

338 - машини електричні великі, агрегати електромашинні, турбо- і гідрогенератори

341 - трансформатори і трансформаторне устаткування, апаратура високовольтна, силова перетворювальна техніка, прилади силові напівпровідникові, детектори ядерного і нейтронного випромінювання, електрохімічні перетворювачі інформації

- 342 - апарати електричні напругою до 1000 В
- 343 - комплектне обладнання напругою до 1000 В
- 344 - устаткування спеціальне технологічне, шинопроводи низької напруги
- 345 - електротранспорт (крім засобів міського транспорту і мотор-вагонних поїздів), електроустаткування для електротранспорту і підіймально-транспортних машин
- 346 - устаткування світлотехнічне і вироби електроустановлювальні, лампи електричні, вироби культурно-побутового призначення і широкого вжитку
- 348 - джерела струму хімічні, фізичні, генератори електрохімічні та термоелектричні
- 361 - устаткування хімічне і запасні частини до нього
- 362 - устаткування для переробки полімерних матеріалів і запасні частини до нього
- 363 - насоси (відцентрові, парові та привідні поршневі)
- 364 - устаткування кисневе, кріогенне, компресорне, холодильне, для газополуменевого оброблення металів, насоси, агрегати вакуумні і високовакуумні, комплектні технологічні лінії, установки та агрегати
- 365 - устаткування целюлозно-паперове
- 366 - устаткування нафтопромислове, бурове, геологорозвідувальне і запасні частини до нього
- 367 - устаткування технологічне і апаратура для нанесення лакофарбового покриття на вироби машинобудування
- 368 - устаткування нафтогазопереробне
- 381 - верстати металорізальні
- 382 - машини ковальсько-пресові (без машин з ручним і ножним приводами)

383 - устаткування деревообробне

384 - устаткування технологічне для ливарного виробництва

385 - устаткування для гальванопокриття виробів
машинобудування

386 - устаткування для зварювання тертям, холодного зварювання і
допоміжне зварювальне обладнання

451 - автомобілі

452 - автомобілі спеціалізовані, автопоїзди, автомобілі-тягачі, кузови і
фургони, причеми, тролейбуси, автотавантажувачі, мотоцикли,
велосипеди

472 - трактори

473 - машини сільськогосподарські

474 - машини для тваринництва, птахівництва і кормо

481 - машини для землерийних і меліоративних робіт

482 - машини дорожні, устаткування для приготування
будівельних сумішей

483 - устаткування і машини будівельні

484 - устаткування для промисловості будівельних матеріалів

485 - устаткування технологічне для лісозаготівельної і торф'яної
промисловості, машинобудування комунальне

486 - устаткування для кондиціонування повітря і вентиляції

493 - устаткування і прилади для опалення і гарячого
водопостачання

511 - устаткування технологічне і запасні частини до нього для легкої
промисловості

512 - устаткування технологічне і запасні частини до нього для вироблення хімічного волокна

513 - устаткування технологічне і запасні частини до нього для харчової, м'ясної, молочної та рибної промисловості

514 - устаткування технологічне і запасні частини до нього для борошномельних, комбікормових підприємств та зерносховищ

515 - устаткування технологічне і запасні частини до нього для торгівлі, громадського харчування та блоків харчування, устаткування холодильне і запасні частини до нього, виробу культурно-побутового призначення та господарського вжитку

516 - устаткування поліграфічне і запасні частини до нього

517 - устаткування технологічне і запасні частини до нього для скляно-ситалової промисловості, кабельної промисловості, для розвантаження, розфасування та упакування мінеральних добрив і отрутохімікатів

525 - устаткування та оснащення спеціальне для ремонту та експлуатації тракторів і сільськогосподарських машин, транспортування та складської переробки вантажів, пуску і налагоджування, технічного обслуговування та ремонту машин і устаткування тваринницьких та птахівницьких ферм, а також конструкції, устаткування та оснащення споруд захищеного ґрунту

945 - устаткування медичне

947 - устаткування технологічне для медичної промисловості і запасні частини до нього

968 - устаткування, інвентар та приладдя для театральних-видовищних підприємств і закладів культури

Література

- 1. Закон України "Про охорону праці" в редакції від 21 листопада 2002 р.
- 2. Закон України "Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання, які спричинили втрату працездатності".
- 3. Законодавство України про охорону праці (збірник нормативних документів. У 4 т. - К.: Держнагляд охорони праці; Основа, 1995.
- 4. Кодекс законів про працю України. - К.: Юрінком Інтер, 1998. - 1040 с.
- 5. Гігієнічна класифікація праці за показниками шкідливості і небезпечності факторів виробничого середовища, важкості та напруженості трудового процесу Ц Охорона праці. - 1998. - № 6.
- 6. Державний реєстр міжгалузевих і галузевих нормативних актів про охорону праці (Реєстр ДНАОП). - К.: Держнагляд охорони праці; Основа, 1995. - 223 с.
- 7 Типове положення про навчання з питань охорони праці ДНАОП 0.00-12-99.
- 8. Жидецький В. Ц. Основи охорони праці. - Львів: Афіша, 2002. - 320 с.
- 9. Грибан В.Г., Негодченко О.В. Охорона праці. Навч. посіб. 2-ге вид. - К.: Центр учбової літератури, 2018. - 280 с.
- 10. Гогіташвілі Г.Г. Основи охорони праці : навч. посібник для студ. вищих навч. закладів / Г.Г. Гогіташвілі, В.М. Лапін. — 4-те вид., випр. та доп. — К.: Знання, 2008. — 231 с.
- 11. Грищук М.В. Основи охорони праці: Підручник для студ. вищих навч. закладів. — К.: Кондор, 2005. — 240 с.
- 12. Основи охорони праці: Підручник / К.Н. Ткачук, М.О. Халімовський, В.В. Зацарний та ін. — К.: Основа, 2003. — 472 с.
- 13. Романчик А.А. Менеджмент охраны труда. — К.: Основа, 2003. — 176 с.
- 14. Катренко Л.А. Охорона праці: навч. посібник для студ. вищих навч. закладів / Л.А. Катренко, Ю.В. Кіт, І.П. Пістун. — Суми: Університетська книга, 2004. — 496 с.
- 15. Гогіташвілі Г.Г. Системи управління охороною праці: Навч. Посібник. - К.: ІСДО, 1993. - 252 с.

Основи охорони праці [Текст]: Конспект лекцій для здобувачів освітньо-кваліфікаційного рівня фаховий молодший бакалавр денної форми навчання /уклад. С.В.Зейко – Ковель: ВСП «КПЕФК Луцького НТУ», 2024. –40 с.
Комп'ютерний набір і верстка: Зейко С.В.

Редактор: Зейко С.В.

Підп. до друку _____ 2024. Формат 60х84/16.Папір офс. Гарн. Таймс.
Ум. друк. арк.40.
Обл.-вид. арк. 7,4. Тираж _____ прим. Зам.188.

ВСП «Ковельський промислово-економічний фаховий коледж
Луцького національного технічного університету»
45000 м. Ковель, вул. Заводська, 23
Друк – ВСП «КПЕФК Луцького НТУ»